

**UCHWAŁA NR XV/81/25
RADY MIEJSKIEJ W DOBIEGNIEWIE**

z dnia 27 stycznia 2025 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Dobiegniewie na lata 2025-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 pkt ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1572 z późni. zm.), w związku z art 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn.zm.) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 z późn.zm.), Rada Miejska w Dobiegniewie uchwała:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobiegniewie na lata 2025 – 2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dobiegniewa.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia z mocą obowiązującą od 2 styczeń 2025 roku.

Wiceprzewodniczący
Rady Miejskiej w Dobiegniewie

Leszek Wieczór

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE DOBIEGNIEW
NA LATA 2025-2030**

SPIS TREŚCI	2
Rozdział I	3
Informacje ogólne	3
Definicja przemocy w rodzinie	4
Rodzaje i fazy cyklu przemocy	5
Rozdział II	6
Diagnoza problemu przemocy w Gminie Dobiegniew	6
Rozdział III	8
Założenia Programu	8
Rozdział IV	8
Cele programu	8
Podstawy prawne przeciwdziałania przemocy	8
Zadania służb powołanych do niesienia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie	9
Rozdział V	15
Zadania Programu	15
Rozdział VI	17
Odbiorcy Programu	17
Rozdział VII	17
Przewidywane efekty realizacji Programu	17
Rozdział VIII	17
Realizatorzy	17
Rozdział IX	18
Finansowanie Programu	18
Rozdział X	18
Monitoring i sprawozdawczość Programu	18

Rozdział I

Informacje ogólne

Rodzina to mała grupa społeczna, stanowiąca załóżek szerszej społeczności. Jest ona niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką. Ważną rolę w rodzinie odgrywają relacje panujące pomiędzy jej członkami, które winny być oparte na miłości i zrozumieniu. Niestety nie zawsze tak jest, czasem relacje te ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swe wieloaspektowe konsekwencje, uznawane jest nie tylko za znaczący problem indywidualny, lecz również za niezwykle problem społeczny. Koszty jakie ponosi społeczeństwo z tego tytułu są ogromne, w tym również w rozumieniu wydatków finansowych ponoszonych przez wszystkie podmioty indywidualne oraz instytucjonalne zaangażowane w omawiany problem. Dbanie o odpowiednie relacje wewnątrzrodzinne, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa jest jednym z zadań państwa. Właśnie dlatego niezbędne jest objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy poprzez tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zgodnie z art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemoc w rodzinie do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja Gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ofiar przemocy w rodzinie. Celem Programu jest efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym. Art.9a ustawy stanowi, że gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego, który realizuje działania określone w Programie.

Program zawiera podstawowe definicje związane z tematyką przemocy w rodzinie, analizę jej przyczyn, uwzględnia informacje kto najczęściej doświadcza przemocy w rodzinie oraz określa podstawy prawne podejmowanych działań. Opracowany dokument przedstawia również charakterystykę i analizę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dobiegniew. Założeniem niniejszego Programu jest dalsze rozwijanie systemu współpracy wszystkich instytucji, służb i organizacji funkcjonujących na terenie Gminy Dobiegniew, w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Odbywać się to będzie poprzez profilaktykę i edukację społeczną, ochronę i pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie, oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie, ale także poprzez podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Definicja przemocy domowej

Od dnia 22 czerwca 2023 r. w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicja legalna przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).

Natomiast w myśl nowej definicji osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) mążnek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej mążnek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób doznających przemocy domowej.

Rodzaje i fazy cyklu przemocy

Przemoc fizyczna – wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni.

Przemoc psychiczna – prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystuje mechanizmy psychologiczne np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie.

Przemoc seksualna – wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, np. nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia, a także krytykowanie zachowań seksualnych.

Przemoc ekonomiczna – prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy, np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka.

Zaniedbanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych np. brak opieki i uniemożliwianie zaspokajania podstawowych potrzeb fizjologicznych (związanych ze snem, jedzeniem, higieną).

Cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie.

Wyodrębnić można inny podział przemocy:

Przemoc aktywna – na którą składają się głównie nadużycia. Nadużycia to opisana wcześniej przemoc fizyczna, psychiczna i seksualna

Przemoc pasywna – rozumiana jako zaniedbanie, zaniechanie opieki

Przemoc gorąca – u jej podstaw znajdujemy furię, czyli dynamiczne i naładowane gniewem zjawisko pęknięcia tamy emocjonalnej, uruchamiające agresywne zachowanie. Furia najczęściej rozładowuje się w aktach bezpośredniej agresji fizycznej i psychicznej. Towarzyszy jej pragnienie wywołania cierpienia i spowodowanie jakichś szkód.

Przemoc chłodna – wydaje się znacznie spokojniejsza, choć czasem jest to spokój pozorny, skrywający silne emocje, ale skutecznie tłumione i kontrolowane. Sprawca sprawia wrażenie spokojnego, zrównoważonego, a w istocie realizuje pewien plan, dąży do osiągnięcia określonego celu. Jest nastawiony na wtargnięcie w psychikę ofiary.

Faza narastania napięcia

W tej fazie partner jest zazwyczaj napięty i stale podirytowany. Starasz się go uspokajać, dbasz o staranne wypełnianie obowiązków domowych. Zaczynasz się zastanawiać nad tym, co możesz zrobić, by uniknąć kolejnej awantury.

Faza ostrej przemocy

W tej fazie partner jest gwałtowny, wpada w szał, jakiś drobiazg wywołuje potworną awanturę. Możesz wtedy zostać poważnie pobita, zraniona. Najczęściej wtedy decydujesz się wezwać policję, zwracasz się o pomoc.

Faza miodowego miesiąca

To faza skruchy i okazywania miłości. Sprawca przeprasza za swoje zachowanie, obiecuje poprawę. Jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprasza towarzyszą łązy i prezenty. Partner staje się podobny do mężczyzny, jakiego kobieta pokochała i z jakim się związała. Kobieta zaczyna wierzyć, że partner się zmienił i że przemoc była incydentem, który już nigdy się nie powtórzy.

Faza miodowego miesiąca przemija i wkrótce rozpoczyna się faza narastania napięcia. Wszystko zaczyna się od nowa. Przemoc w następnych cyklach na ogół jest bardziej gwałtowna i dłuższa. Fazy miodowe są krótsze i nie takie miodowe.

Rozdział II

Diagnoza problemu przemocy w Gminie Dobiegniew

Gmina Dobiegniew położona jest na północno-wschodnim skraju województwa lubuskiego w powiecie strzelecko-drezdeneckim na granicy trzech województw: lubuskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego. W skład gminy wchodzi miasto Dobiegniew i 13 sołectw. Gmina posiada status miejsko-wiejski i zamieszkiwana jest przez ok. 6000 mieszkańców. Jednym z atutów gminy jest dobre połączenie komunikacyjne drogowe i kolejowe oraz niewielka odległość do granicy z Niemcami, najbliższe przejście graniczne w Kostrzynie nad Odrą. Gmina Dobiegniew zajmuje obszar ponad 35 tys. ha, około 65% terenu zajmują lasy i tereny zadrzewione, a około 30% uprawy rolne

Przemoc w rodzinie jest trudnym problemem rodziny, osoby, które jej doświadczają często nie chcą mówić o swoim problemie ze względu na strach, poczucie winy, obawę przed osądzeniem, strach przed zmianą czy też osądzeniem ze strony rodziny lub też społeczności lokalnej. Ogólne szacowanie skali przemocy w rodzinie obarczone jest dużym błędem ze względu na społeczne ograniczenia w ujawnianiu tego rodzaju problemów. Ofiary przemocy nie zawsze chcą zdradzać sprawy, które uznają za wstydlive. W konsekwencji większość przypadków przemocy nadal nie jest ujawniana. Przemocy w rodzinie towarzyszy również wiele stereotypów, które powstrzymują osoby doświadczające przemocy przed

udaniem, się po pomoc w związku, z czym coraz częściej zjawisko przemocy w rodzinie poruszane jest w różnych kampaniach oraz akcjach informacyjnych.

Na terenie Gminy Dobiegniew przemoc domowa w rodzinie występuje w rodzinach o zróżnicowanym statusie społecznym, dodatkowo łączy się z problemem nadużywanie alkoholu, a także niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się najczęściej w domach rodzinnych, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Pomimo tego w ostatnim okresie są one coraz częściej ujawniane, co przejawia się coraz większą ilością interwencji Policji jak również pracowników socjalnych i udzielania pomocy osobom zaznajomym przemoc domową.

Diagnozę zjawiska przemocy w Gminie Dobiegniew zobrazowano przy pomocy wykazania tendencji wzrostowej liczby „Niebieskich Kart” w latach 2021 -2024

Tabela nr.1 Liczba „Niebieskich Kart” wszczętych w latach 2021-2024

Procedura Niebieska Karta	2021	2022	2023	2024
	7	12	13	11
Ofiary przemocy wg Niebieskich Kart wszczętych w latach 2021-2024				
Kobiety	6	9	12	7
Mężczyźni	1	1	0	3
Dzieci	0	2	1	6

Źródło: Opracowanie Własne

W latach 2021 – 2024 zostało wszczętych łącznie 43 procedur „Niebieskiej Karty”, z czego najwięcej bo aż 13 w roku 2023.

Najczęściej procedura NK jest wszczynana przez: funkcjonariuszy Policji przybywających na interwencję (34), w następnej kolejności przez pracowników pomocy społecznej (10), Placówki oświatowe – 0, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 0, Ochrona zdrowia – 0.

W analizowanym okresie tj. w latach 2021 – 2024 odbyły się 24 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. W tym samym okresie odbyło się 44 posiedzeń grup diagnostyczno- pomocowych.

Grupą najczęściej doświadczającą przemocy na terenie Gminy Dobiegniew są kobiety – 34 przypadki. Jako najczęściej występujące formy przemocy wskazane zostały przemoc psychiczna oraz fizyczna, rzadziej przemoc ekonomiczna, seksualna czy zaniedbanie. Zjawisko przemocy wobec mężczyzn zostało

określone na poziomie 5 przypadków, z czego jedynymi formami przemocy była przemoc psychiczna oraz fizyczna.

Przemoc wobec dzieci została ujawniona na poziomie 9 przypadków, z czego dominującą formą była przemoc fizyczna oraz zaniedbanie. Należy zwrócić uwagę, że dzieci z rodzin gdzie dochodzi do przemocy nie są wykazywane jako bezpośrednie jej ofiary ale pośrednio narażone są na przemoc i udział w demoralizujących sytuacjach, wielokrotnie interweniując i broniąc ofiarę przemocy domowej.

Z przeprowadzonej analizy danych dotyczących przemocy domowej w rodzinie w Gminie Dobiegniew w latach 2021 – 2023 wynika, że problem z roku na rok jest w tendencji wzrostowej. W roku 2024 nastąpiło delikatne wyhamowanie, jednak i tak liczba NK pozostaje na wysokim poziomie. Powyższe dane skłaniają do poszukiwania dalszych rozwiązań zapobiegających zjawiskom przemocy w rodzinie. W tym celu opracowany został Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy.

Rozdział III

Założenia Programu

Głównym założeniem Programu jest przyczynienie się do ograniczenia skali problemów i skutków przemocy domowej. Istotnym jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak również edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych zachowań i postaw.

Rozdział IV

Cele Programu

Celem głównym Programu jest:

- Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dobiegniew

Cele szczegółowe:

- Koordynacja i integracja działań lokalnych podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Podejmowanie i wspieranie działań zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie
- Organizowanie poradnictwa i interwencji w przypadkach przemocy domowej

- Podnoszenie kompetencji służb w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w rodzinie
- Udzielanie kompleksowej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy

Podstawy prawne przeciwdziałania przemocy

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2025-2030 został opracowany i będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy na lata 2024-2030,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- Kodeks karny,
- Kodeks postępowania karnego,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania służb powołanych do niesienia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają obowiązek świadczyć: gmina, policja, prokuratura, Sąd, pomoc społeczna, ochrona zdrowia oraz organizacje pozarządowe.

a) Gmina

Obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa także na samorządach lokalnych. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Możliwości działań na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej podejmowanych na terenie gmin:

Udostępnienie rodzinom, w których występuje przemoc, pomocy psychologicznej i prawnej, poprzez:

- tworzenie i realizacje programu,
- tworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- kampanie informacyjno – edukacyjne;

b) Zespół Interdyscyplinarny

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą oraz rozpowszechnianie działań w stosunku do osób stosujących przemoc. Członkami Zespołu są przedstawiciele: pomocy społecznej, policji, oświaty, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi i przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

c) Policja

Do podstawowych zadań policji należy m.in.:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi,
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.
- Działania chroniące ofiary przemocy w rodzinie, podejmowane przez policję zgodnie z kompetencjami, to:
- interwencja w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemocy w rodzinie, sporządzanie dokładnego opisu zdarzenia (notatka służbowa),
- wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”, poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”; wszczynanie postępowań przygotowawczych przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
- udzielenie ofierze przemocy w rodziny niezbędnej pomocy, w tym pierwszej pomocy
- przeprowadzenie, o ile to możliwe, ze sprawcą przemocy w rodzinie, rozmowy, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy przemocy w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny
 - wezwanie sprawcy przemocy w rodzinie do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego

- zatrzymanie sprawców przemocy w rodzinie stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego w trybie określonym w art. 15 Ustawy o Policji

d) Prokuratura

W przypadku podejrzenia o popełnieniu przestępstwa prokuratura ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo, zlecić zebranie i zabezpieczenie dowodów, zlecić ujęcie sprawcy. Może też zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci np. dozoru policyjnego lub wystąpić do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania. W zależności od oceny materiału dowodowego postępowanie może zakończyć się skierowaniem do sądu aktu oskarżenia lub umorzeniem postępowania.

e) Sąd Rejonowy

Prowadzenie spraw karnych wobec sprawców przemocy oraz spraw opiekuńczych przed sądami rodzinnymi mającymi na celu ochronę dzieci. Prowadzi nadzory kuratorskie rodzinne i dla osób dorosłych.

Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich

- Do tego Sądu można składać następujące wnioski i pozwy:
- wniosek o ograniczenie władzy rodzicielskiej,
- wniosek o zawieszenie władzy rodzicielskiej,
- wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej,
- pozew o zasądzenie alimentów na dziecko,
- wniosek o uregulowanie sposobu kontaktowania się z dziećmi,
- sprawy przeciwko nieletniemu zdemoralizowanemu albo takiemu który popełnił
- czy karalny,
- wniosek o wgląd w sytuację dziecka,
- wniosek o zakaz osobistej styczności z dziećmi,
- wniosek o przysposobienie,
- wniosek o wydanie dziecka,
- wniosek o rozstrzygnięcie istotnych spraw dotyczących dziecka,
- pozew o przyczynianie się do zaspokojenia potrzeb rodziny,
- wniosek o nakazanie wypłacania małżonkowi wynagrodzenia za pracę drugiego małżonka.

Sąd Rejonowy Wydział Cywilny

Do tego Sądu można składać następujące wnioski i pozwy:

- pozew o zniesienie małżeńskiej wspólności majątkowej,

- wniosek o podział majątku wspólnego,
- pozew o eksmisję,
- wniosek o unieważnienie małżeństwa,
- pozew o rozwód.

f) Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom, rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się m.in. w przypadku: ubóstwa, bezrobocia, alkoholizmu i narkomanii, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocy domowej. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać. W wielu przypadkach pracownik socjalny jako pierwszy otrzymuje informacje o występowaniu przemocy w rodzinie. W ramach swoich obowiązków powinien:

- przeprowadzić wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji,
- przygotować plan pomocy,
- w przypadku stwierdzenia przemocy, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej, zwrócić się do policji o pomoc,
- prowadzić „Niebieską Kartę” oraz monitorować efekty podjętych działań,
- udzielać szeroko rozumianego poradnictwa lub wskazać miejsca, gdzie można taką pomoc uzyskać,
- udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy, a w uzasadnionych przypadkach proponuje pomoc finansową lub rzeczową,
- w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania,
- współpracuje z instytucjami, organizacjami i innymi podmiotami zajmującymi się przemocą w rodzinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej organizuje pracę socjalną (wsparcie finansowe, zapewnienie schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie), asystenta rodziny czy też poradnictwo psychologiczne. Organizuje także obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego.

g) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Prowadzenie konsultacji i poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, prowadzenie warsztatów pogłębiających umiejętności wychowawcze rodziców, psychoterapię

systemową dla rodzin zastępczych, prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla rodziców. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie; zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz ośrodkach interwencji kryzysowej. Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

h) Ochrona zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy w rodzinie kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,
- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy częstotliwości jej występowania,
- poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach,
- poinformowanie ofiar o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych,
- w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa,
- np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejranych oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.

i) Oświata

Nauczyciel, wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy ma obowiązek:

- wszczęcia procedury w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie.
- sporządzić jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń,
- nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka,

- współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie w sytuacji stwierdzenia przemocy,
- powiadomić sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka,
- wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy,
- monitorowania prawidłowości i skuteczności oddziaływań pomocowych,
- udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

Przedstawiciele oświaty współpracują również z jednostkami organizacyjnymi **Pomocy Społecznej, a także z kuratorami i organami ścigania.**

j) Organizacje pozarządowe oraz związki wyznaniowe

Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby, które w zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie organizują: telefony zaufania, punkty informacyjno-konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, świetlice dla dzieci.

W ramach swej działalności oferują, m.in.:

- pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym,
- prowadzenie klubów i świetlic środowiskowych,
- pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków,
- pomoc socjalną,
- pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci.

Ofiary przemocy w rodzinie potrzebują zwykle pomocy psychologicznej, materialnej, socjalnej, medycznej, a także wsparcia. Niezmiernie istotna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy, a co za tym idzie tworzenie koalicji lokalnych.

Rozdział V

Zadania Programu

L.p.	Działanie	Okres realizacji	Realizatorzy/ Partnerzy	Wskaźnik
1.	Diagnozowanie problemu występowania zjawiska przemocy na terenie Gminy Dobiegniew	2025-2030	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, ochrona zdrowia, Policja	Liczba zdiagnozowanych osób, rodzin doświadczających przemocy
2.	Uwrażliwianie społeczeństwa na problem przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie działań informacyjnych, promocyjnych,	2025-0230	Wszystkie instytucje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych działań
3.	Realizacja programów edukacyjnych, terapeutycznych w tym prowadzenie grup wsparcia, edukacyjnych i innych dla ofiar przemocy w rodzinie i osób uwikłanych w przemoc domowa	2025 - 2030	OPS, PCPR, ZI, Placówki oświatowe, GKRPA	Liczba zrealizowanych programów, Liczba osób biorących udział w programach, Liczba grup wsparcia
4.	Poradnictwo specjalistyczne, pomoc specjalistyczna dla ofiar przemocy w rodzinie (w tym pomoc psychologiczna, prawna, medyczna)	2025 - 2030	OPS, PCPR, Służba zdrowia, Placówki oświatowe, Policja, GKRPA, Organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z poradnictwa, Liczba udzielonych porad
5.	Interwencje kryzysowe w tym udzielanie schronienia osobą doznającym przemocy w rodzinie	2025 - 2030	OPS, PCPR	Liczba osób objętych wsparciem
6.	Oddziaływania wobec sprawców przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty)	2025 - 2030	PCPR, Policja, Prokuratura, Sąd, ZI, OPS	Liczba Niebieskich Kart, Liczba skierowań do programu korekcyjno-edukacyjnego,

7.	Organizowanie szkoleń dla osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	2025 - 2030	OPS, ZI, PCPR, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych szkoleń, Liczba osób biorących udział w szkoleniach
8.	Rozwijanie współpracy między instytucjami z terenu Gminy oraz działającymi w obszarze wspierania rodziny	2025 - 2030	OPS, ZI, PCPR, Placówki oświatowe, GKRPA, Policja, Gmina, Służba zdrowia, Organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych działań
9.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medyczne, psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej, prawnej	2025 - 2030	OPS, Placówki oświatowe, Ochrona zdrowia, Gmina, Policja	Liczba upowszechnianych informacji
10.	Zapewnienie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej	2025 - 2030	OPS, Sąd, ZI	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej spokrewnionej
11.	Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej	2025 - 2030	OPS, ZI, Policja	Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty ze względu na ustanie przemocy

Rozdział VI

Odbiorcy Programu

Program skierowany jest do:

- Mieszkańców gminy w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie
 - Dzieci i młodzieży
 - Współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych
 - Osoby niepełnosprawne
 - Osoby starsze
- Sprawców przemocy w rodzinie
- Świadków przemocy
- Przedstawiciele władz lokalnych, instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin
- Społeczności lokalnej gminy Dobiegniew

Rozdział VII

Przewidywane efekty realizacji Programu

Realizując działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Dobiegniewie na lata 2025 - 2030 planuje się osiągnąć następujące efekty:

- Zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie,
- Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej gminy Dobiegniew o zjawisku przemocy domowej w rodzinie i sposobach radzenia sobie a tym problemem,
- Odpowiednie przygotowanie osób pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie
- Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- Niwelowanie skutków przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej,
- Spadek liczby przypadków występowania przemocy w rodzinie.

Rozdział VIII

Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie przy współpracy z:

- Urzędem Miejskim w Dobiegniewie
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespołem Interdyscyplinarnym w Dobiegniewie
- Policją
- Placówkami Oświatowymi
- Organizacjami pozarządowymi
- Instytucjami ochrony zdrowia,
- PCPR w Drezdenku

Rozdział IX

Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobiegniew są:

- Środki własne Gminy Dobiegniew zaplanowane na dany rok budżetowy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobiegniewie na realizację przeciwdziałania przemocy
- Środki własne pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
- Dotacje z budżetu państwa
- Środki pozabudżetowe

Rozdział X

Monitoring i sprawozdawczość programu

Monitoring Programu polega na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez OPS.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie będzie co roku przedkładał Radzie Miejskiej raport z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /tj. Dz. U z 2024, poz. 1673 w art. 6 ust. 2 nałożyła na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Wobec powyższego program na lata 2025-2030 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2021-2024.

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska w gminie.

Powyższy cel realizowany będzie poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego przy aktywnej współpracy służb wymienionych w programie. Praca ze zjawiskiem przemocy, aby była skuteczna i przynosiła trwałe efekty musi być realizowana interdyscyplinarnie.

Program stanowi plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia w/w zjawiska.

Realizacja Programu w efekcie zakłada, że nastąpi dalszy wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, przypadki przemocy będą rozpoznawane wcześniej i skuteczniej, a także wzmocniony zostanie zintegrowany i efektywny system pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.